

LÄHIKUVASSA →

Tommy Taber- mann

JUHA NUMMINEN

Kirjailija Juha Numminen kuvaa yhteistyötäni
Tommy Tabermannin kanssa teoksessaan Lähikuvassa
Tommy Tabermannin.

Tämä on ote teoksesta / lue lisää teoksesta
Numminen, Juha 2010. Lähikuvassa Tommy
Tabermannin. Helsinki: Otava.

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Sisällys

Tapahtuma ratapihalla	10
Barrikadi pieluksilla	13
Nöyryyden käärme	18
Punaiset lapaset	24
Runouden voima	35
Outo opiskelija	43
Hilpeä peili	52
Villit aikamiehet	59
Boheemit baanalla	64
Rakkauden ammattilainen	72
Pakeneva kerubi	82
Jumalan sijainen	91
Annos äijää	101
Kaksi runoilijaa	108
Salaperäinen Dorian	115
Rumuuden jäätarha	125
Hellyyden haarniska	131
Tosi Mies	135
Poikien isänä	144
Tuija pelastaa	151
Kaksi runoa	163
Luovuuden lumous	169
Kapteeni Tabermann	178
Kansan edustaja	186
Isänsä poikia	196
Julkisuuden saalis	199
Hellä kapina	212
Tommy Tabermann	222
Kirjojen ketju	223

Luovuuden lumous

JUSSI T. KOSKI AISTII, ettei ole tällä kerralla yleisönsä kanssa samalla aaltopituudella.

Se on harvinaista. Hän ei ole kuiva luennoitsija vaan kokenut, selkeäsanainen ja värikäs esiintyjä, joka yleensä tempaa mukaansa. Kuulijatkaan eivät ole viikonloppubileitä odottavia opiskelijoita. Hän puhuu yliopistollisessa tutkimuslaitoksessa kollegoille, kokeneille tutkijoille, dosenteille ja tohtoreille.

Jussi T. Koski on 39-vuotias kasvatustieteen tohtori ja luovuustutkija, joka tällä kerralla käsittelee mieliaihettaan, tieteen ja taiteen välisiä rajoja.

On syksy 2002.

Muutamia viikkoja sitten Jussi T. Koski julkaisi Tommy Tabermannin kanssa Gummeruksen kustantamana kirjan *Luovuuden lumous*, joka koostuu lyhyistä, vapaamittaisista tietorunoista ja aforismeiksi kiteytetyistä elämänviisauksista. Esipuheessa todetaan, että toinen kirjoittaja on taiteilija, toinen tieteilijä, mutta se ei ole olennaista: "Oikeastaan kumpikin on kumpaakin. Olennaista on rikkoa rajoja ja hyppiä aitojen yli."

Puhuessaan nyt tiedeyleisölle hän tuntee luissaan kuolemansynnin taakan. Auditorion ilma on raskaana asenteiden usvaa.

Luennon alkupuolella Jussi T. Koski toteaa, että tieteellisessä työssä on aina myös taiteellinen puoli ja taiteessa tieteellinen:

"On ponnisteltava, jotta tieteen ja taiteen väliset raja-aidat

murtuisivat. Hyvä taide ei näet ole vain estetiikkaa. Sekin perustuu tieteen lailla havainnoimiseen ja analyyseihin ja välittää tietoa maailmasta ja itsestämme. Vastaavasti hyvä tiede ei ole pelkkää analyysiä ja argumentointia. Se puhuttelee meitä kokonaisvaltaisesti aivan kuin hyvä taide. Laadukkaalla tieteellä on oma estetiikkansa. Loogisesti ajateltu ja täsmällisesti muotoiltu ajatus näyttää tutkimusraportissa kauniilta.”

Keventääkseen hieman esitystä Jussi T. Koski siteeraa ranskalaisen lääkärin ja opettajan Armand Trousseauin lauseita, jotka on painettu *Luovuuden lumouksen* alkusivulle: ”Kaikki tiede koskettaa taidetta. / Kaikella taiteella on tieteellinen puolensa. / Huono tiedemies ei ole taiteilija. / Huono taiteilija ei ole tiedemies.”

Sitten hän jatkaa esitystä akateemisella tyylillä.

Kun hän palaa kymmenen minuuttia myöhemmin toistamiseen *Luovuuden lumoukseen* ja lukee ajatuksen ”Kaikki sellainen / mikä sopii / kuin nenä päähän / on pelkästään / tylsää ja ikävyyttävää...”, keski-ikäinen naisdosentti keskeyttää: ”Kuules nyt, Jussi”, nariseva ääni kysyy, ”eikö sulle tullu mieleen, kun menit tuon Tabermannin kanssa tekemään tällaisen kirjan, että sulta meni samalla kaikki akateeminen uskottavuus?”

Saliin laskeutuu jännittynyt hiljaisuus.

Tuskin pahempaa kysymystä voisi tässä ympäristössä esittää. Ilmeistä päätellen salillinen akateemista omanarvontuntoa yhtyy kysymykseen. Kollektiivinen kyynisyys painaa henkisen lämpötilan nolnaan.

Jussi T. Koski vie käden poskelleen ja näyttää miettivän.

”Sellainen ei tullut mieleeni”, hän vihdoin sanoo, ”kun ryhdyn Tommyn kanssa kirjoittamaan. Mutta nyt, kun kysyt ja mietin tätä asiaa, ei mieleeni tule vielääkään, miten se olisi voinut viedä minulta akateemisen uskottavuuteni.”

Hän jatkaa luentoa lukien kuitenkin ensin kirjasta loppuun kesken jääneen ajatuksen: ”Henkistä / lähetyssaarnaaja-asentoa / ikävämpää asentoa / ei maan päällä ole. / Siihen asentoon / älä kuole!”

Se täydentää osuvasti hänen vastaustaan.

Yleensä Jussi T. Koski välttelee tilannetta, jossa joutuu kirjoittamaan tai esiintymään toisen henkilön kanssa yhteisen projektin puitteissa.

Tutkijana ja työssään kolme vuotta opetusministeriön virkamiehenä hän on huomannut, miten harvoin se onnistuu edes tyydyttävästi. Erilaiset egot, lahjakkuudet, taipumukset, periaatteet ja pyrkimykset törmäilevät herkästi toisiinsa. Pienistäkin asioista kehittyi ristiriitoja. Jos olosuhteiden pakosta vääntäydytään kompromisseihin, kumpikin kokee joustavansa liikaa: homma painottuu väärin tai vesittyi mitäänsanomattomaksi.

Muutaman kerran hän on joutunut projektiin narsistisen persoonallisuuden kanssa. Se on johtanut lähes mahdottomiin tilanteisiin. Työnteko kehittyi heti henkilökohtaiseksi kilpailuksi, joka lietsoo kielteisiä piirteitä. Kumpikaan ei pysty välittämään tyydyttävästi esityksen olennaista sisältöä lukijoille tai yleisölle.

Tommyn kanssa Jussi T. Koski tekee kuitenkin yhteistyötä viisi vuotta. Se onnistuu hienosti, koska Tommy ei ole sairaalla tavalla narsisti vaikka rakastaa julkisuutta. Hänellä on iso mutta nöyrä ego, mikä on yksi huippuluovan ihmisen tunnusmerkeistä.

Tämä on ote teoksesta / lue lisää teoksesta
Numminen, Juha 2010. Lähikuvassa Tommy
Tabermann. Helsinki: Otava.